

NIEUWE TIENTALLEN

DIAGNOSTISCHE BESCHRIJVINGEN

VAN

NIEUWE OF WEINIG BEKENDE VISCHSOORTEN

VAN

SUMATRA,

DOOR

B.R. P. BLEEKER.

Behalve de beschrijvingen van reeds langer in mijne verzameling aanwezige nog niet of onvoldoende bekende soorten van Sumatrasche visschen, deel ik hier mede de uitvoerige diagnoses van enige nieuwe species, welke in de rivieren van Palembang en Moara kompeh, aan de oostkust van Sumatra, gevangen zijn. Ik heb die visschen te danken aan de welwillendheid van de heeren J. M. VAN LEER, officier van gezondheid 1^e kl. en A. BIERWIRTH, apotheker 3^e kl. te Palembang en van den heer J. J. ADRIAANS, officier van gezondheid 3^e kl. te Moara kompeh. Zeer schoone verzamelingen van Padang, bijeengebracht door den heer M. T. H. REICHE, officier van gezondheid 1^e klasse te Padang, en van Priaman, bijeengebracht door den heer W. F. GODIN, adsistent resident te Priaman, en onlangs met de meest belanglooze welwillendheid afgestaan, hebben mij voorts nog een aantal nieuwe vormen

van Sumatra's westkust doen kennen. Het gezamenlijke aantal mij bekende Sumatrasche visschen is daardoor gebracht op bij-kans 600. Ik bepaal mij hier weder tot de korte beschrijvingen van eenige tientallen daarvan, mij voorbehoudende, om na het ontvangen van meerdere nog van Sumatra verwacht wordende verzamelingen een algemeen overzigt van den tegenwoordigen stand der kennis van Sumatra's vischfauna te geven.

PERCOÏDEI.

Apogon Godini Blkr.

Apog. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{3}{4}$ ad $3\frac{1}{2}$ in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite $3\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis, longiore quam alto; oculis diametro 3 circiter in longitudine capitis; orbita edentula lineam rostro-frontalem concaviusculam superante; osse suborbitali edentulo; maxillis aequalibus, superiore sub oculi parte posteriore desinente; praeoperculo rotundato margine posteriore et inferiore denticulato, crista intramarginali edentula; operculo spina plana bene conspicua; osse suprascapulare denticulato; squamis ctenoides, lateribus 33 p. m. in serie longitudinali, 14 p. m. in serie transversali; linea laterali subarborescente; linea dorsali linea ventrali multo convxiore; pinna dorsali spinosa dorsali radiosu multo humiliore, spinis validis 2^a ceteris longiore, corpore duplo circiter humiliore; dorsali radiosu acuta angulata non emarginata corpore humiliore, spina radio 1° minus duplo breviore; pectoralis obtusis rotundatis et ventralibus acutis $5\frac{1}{2}$ ad $5\frac{2}{3}$, caudali emarginata lobis obtusis rotundatis $4\frac{1}{3}$ circiter in longitudine corporis; anali angulata acutiuscula non emarginata dorsali radiosu humiliore; colore corpore roseo marginibus squamarum violascente; pinnis pulchre rubris.

B. 7. D. 6—1/9 vel 6—1/10. P. 2/12. V. 1/5. A. 2/8 vel 2/9. C. 17 et lat. brev.

Habit. Priaman, Sumatrae occidentalis, in mari (Godin).

Longitudo speciminis unici 95'''.

Aanm. Deze soort is kenbaar aan haar ongeband rooskleurig ligchaam met violetachtige schubbrandjes, aan hare 33 schubben op eene overlangsche rei, duidelijken operkeldoorn, 6 rugdoornen, enz. Zij is verwant en *Apogon chrysosoma* Blkr. doch

deze heeft den kop slechts $3\frac{1}{4}$ tot $3\frac{1}{2}$ maal in de lengte des ligchaams, de onderkaak voor de bovenkaak uitstekende, slechts 25 schubben op eene overlangsche rei en 8 in eene dwarsche rei, enz.

Mesoprion malabaricus CV. Poiss. II p. 564?

Mesopr. corpore oblongo compresso, altitudine 3 et paulo in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{1}{4}$ in longitudine corporis; altitudine capitinis $1\frac{1}{3}$ ad $1\frac{1}{4}$ circiter in ejus longitudine; oculis diâmetro 3 et paulo in longitudine capititis; linea rostro-frontali declivi concaviuscula; osse suborbitali sub oculo oculo minus duplo humiliore; maxillis subaequalibus, superiore sub oculi parte anteriore desinente, dentibus serie externa conicis antice caninis 4 mediocribus; maxilla inferiore dentibus serie externa conicis lateralibus mediis dentibus anterioribus et posterioribus brevioribus; praeperculo parum exciso, incisura semilunari postice valde obtusa, margine posteriore et angulo rotundato dentieñlato, denticulis supra incisuram denticulis angularibus brevioribus; operculo postice spinis 2 planis obtusis; dorso elevato; squamis lateribus 52 p. m. in serie longitudinali; pinna dorsali spinosa dorsali radiosa humiliore, spina 1ª spinis ceteris breviore, spinis 4^a, 5^a et 6ª spinis posterioribus paulo longioribus corpore triplo fere ad triplo humilioribus; dorsali radiosa acuta angulata corpore multo minus duplo humiliore; pectoralibus acutis $3\frac{2}{3}$ ad $3\frac{3}{5}$, ventralibus acutis $5\frac{1}{3}$ ad $5\frac{1}{2}$, caudali extensa truncata angulis acuta $4\frac{2}{3}$ ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; anali acuta angulata dorsali radiosa humiliore spina 2^a spinis 1^a et 3^a longiore et multo crassiore; colore corpore pinnisque roseo; dorso vittis obliquis, lateribus superne vittis longitudinalibus aurantiacis; dorso fascia longitudinali violacea diffusa basi pinnae dorsalis approximata; dorso caudae macula nitide dilute rubro-violacea radio dorsali postico approximata; pinna dorsali superne violaceo-nigro marginata; ventrali spina radioque 1° alba; anali parte spinosa et antice apicem versus alba; caudali postice violaceo-nigricante marginata.

B. 7. D. 11/14 vel 11/15. P. 2/14. V. 1/5. A. 3/8 vel 3/9. C. 17 et lat. brev.

Synon. *Sparus malabaricus* Bl. Sehn. Syst. posth. p. 278 № 34?

Mésoprion du Malabar CV. Poiss. II p. 564?

Habit. Padang, in mari (REICHE).

Longitudo 2 speciminum 180''' et 185'''.

Aanm. Deze soort staat in verwantschap tusschen *Mesoprion annularis* CV. en *Mesoprion Sebae* Blkr. Zij is kenbaar aan hare 11 rugdoornen, spitse straalachtige rug- en aarsvin, spitzen kop met min of meer hol profiel, groote oogen, afwezig-

heid van alle dwarsche banden enz. In habitus nadert zij ook tot *Mesoprion janthinopterus* Blkr. en *Mesoprion marginatus* Blkr., doch behalve dat deze beide slechts 10 rugdoornen hebben, zijn er de straalachtige rug- en aarsvinnenen stomp en afgerond terwijl bij *Mesoprion marginatus* Blkr. bovendien eene zeer diepe preopercel-insnijding bestaat. De beschrijving van *Mesoprion malabaricus* van CUVIER past geheel op mijne specimina. Die van het Systema posthumum is niet ter mijner beschikking.

Het zou ook wel mogelijk kunnen zijn, dat deze soort dezelfde is als *Diacope sanguinea* Ehr., doch de beschrijving daarvan in de groote Histoire naturelle des Poissons bepaalt zich slechts tot de korte mededeeling: dat zij slanker is dan *Diacope borealis* CV. (*Diacope tiéa* Less.), geheel rood zonder eenig wit of geel en als vinstralen heeft D. 11/15. A. 3/10.

SCLEROPAREI.

Platycephalus malayanus Blkr.

Platycephalus corpore elongato depresso, altitudine 9 ad 10, latitudine maxima $5\frac{1}{3}$ circiter in ejus longitudine; capite valde depresso $3\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis; latitudine capitidis $1\frac{2}{3}$ circiter in ejus longitudine; oculis oblongis diametro $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitidis, minus diametro $\frac{1}{2}$ distantibus; rostro oculo paulo longiore, multo latiore quam longo; spinis utroque latere vertice 3, orbitis 7, nasali 1, suborbitali anteriore 1, crista suborbitali 2, praecoperculo 2 superiore inferiore plus duplo longiore, operculo 2, crista suprascapulari 5, scapulari 1; naribus cirratis; maxilla superiore maxilla inferiore breviore sub oculi parte anteriore desinente; squamis lateribus 60 p. m. in serie longitudinali; linea laterali spinulis nullis armata; pinnis dorsalibus altitudine subaequalibus corpore altioribus; pectoralibus oblique rotundatis 7 circiter, vertralibus acutis $4\frac{1}{2}$ circiter, caudali integra convexa 5 et paulo in longitudine corporis; colore corpore superne dilute roseo inferne margaritaceo; dorso lateribusque fasciis 3 transversis roseo-fuscescentibus 1^a ceteris multo latiore, 3^a caudali ceteris graciliore; capite superne dorsoque ocellis irregularibus roseo-albis capite fusco cinctis variegatis; pinnis roseo-hyalinis et anali excepta spinis et radiis praesertim roseo-albo et fuscescente-roseo variegatis.

B. 7. D. 1—8—1/10 vel 1/11. P. 2 simpl. + 12 divis. + 7 simpl.

V. 1/5. A. 12 vel 13. C. 12 et lat. brev.

Habit. Padang, in mari (REICHE).

Longitudo speciminis unici 99'''.

Aanm. Deze soort is kenbaar aan hare ongewapende zijlijn, eigenaardige kleurtekening, de getallen en plaatsing der doornen op de verschillende beenderen van den kop, enz. Zij schijnt nog het naaste verwant te zijn aan *Platycephalus carbunculus* CV. en *Platycephalus clavulatus* Cant.

In de Catalogue of Zoological specimens from Sumatra (Life of Raffles p. 687) is eene soort van *Platycephalus* kortelijk vermeld onder der naam van *Platycephalus sumatrana*s en aldus gekenmerkt "Platyc. capite elongato, cranio cristis spinosis quatuor; crista superciliari antice 1-spinosa, postice serrata; infraoculari spina brevi acuta pone oculum alteraque brevi terminali. D. $\frac{8}{10}$, 11. A. 11. C. 11."

SCIAENOÏDEI.

Corvina hypostoma Blkr.

Corvin. corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{2}{3}$ in ejus longitudine, latitudine $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{3}{4}$ in ejus altitudine; capite obtuso sub cute cristis osseis sulcato 5 fere ad 5 in longitudine corporis; altitudine capitidis $1\frac{1}{4}$, latitudine $1\frac{1}{2}$ fere in ejus longitudine; oculis diametro 4 ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine capitidis; rostro obtuso subtruncato oculo non longiore ante os prominente; linea frontali declivi rectiuscula; maxilla superiore maxilla inferiore longiore sub medio oculo circiter desinente; maxilla inferiore inferne poris 5 bene conspicuis; ore infero, rictu subhorizontali; dentibus maxillis parvis bene conspicuis serie externa seriebus internis longioribus; praaeperculo subsemilunariter rotundato marginem posteriorem versus cristis 4 subspinaeformibus sub cute occultis, margine denticulis bene conspicuis serrato; linea dorsali valde convexa; linea ventrali rectiuscula; linea laterali arborescente sub pinnae dorsalis radiosae dimidio posteriore curvata; squamis lateribus 45 p. m. in serie longitudinali; pinna dorsali parte spinosa parte radiosae plus duplo breviore, spinis gracilibus 3° ceteris longiore corpore duplo circiter humiliore; pinnis pectoralibus acutis 5 circiter, ventralibus acutis radio 1° paulo producto $5\frac{1}{2}$ circiter, caudali subrhomboidea $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; anali obtusa spi-

2^a mediocri corpore triplo circiter humiliore; colore corpore superne dilute coerulecente-viridi, inferne argenteo; operculo superne diffuse violascente; pinnis flavescente-hyalinis plus minusve fusco arenatis.

B. 7. D. 10—1/32 vel 1/33 vel 9—1/33 vel 1/34. P. 2/17. V. 1/5.

A. 2/7 vel 2/8. C. 17 et lat. brev.

Habit. Padang, in mari (REICHE).

Longitudo 3 speciminum 111''' ad 115'''.

Aanm. Deze soort behoort tot de soorten van *Corvina*, welke door CUVIER onder de benaming Johnius zamengevat zijn en waartoe ook *Corvina Kuhlii* CV. en *Corvina trachycephalus* Blkr. mijner verzameling behooren. Aan deze beide laatste is zij verwant door voor den bek uitpuilenden snuit, doch verschilt er van, even als van nog andere verwante ongebande soorten, door talrijker rugvinstralen, enz.

SPAROÏDEL.

Dentex nematophorus Blkr.

Dent. corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis absque filo caudali, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite convexo obtuso 4 et paulo in longitudine corporis absque filo caudali; altitudine capitidis $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{1}{4}$ in ejus longitudine; oculis diametro 3 et paulo in longitudine capitidis; linea rostro-frontali convessa; rostro convexo oculo breviore; osse suborbitali granulato postice subrectangulo angulo rotundato, angulo oris oculi diametro duplo circiter humiliore; maxilla superiore maxilla inferiore vix longiore sub oculi limbo anteriore desinente; dentibus maxillis pluriseriatis parvis, serie externa seriebus internis majoribus utroque latere p. m. 28; maxilla superiore antice caninoïdeis 8 parvis, maxilla inferiore caninis vel caninoïdeis nullis; praeoperculo squamis in series 3 dispositis, rectangulo, angulo rotundato, margine posteriore leviter denticulato; squamis ctenoïdeis lateribus 48 p. m. in serie longitudinali; pinna dorsali spinis gracilibus anterioribus 2 valde productis caudam attingentibus, membrana inter singulas spinas vix emarginata; dorsali radios radiis spinis dorsalibus posterioribus longioribus, postice angulata obtusiuscula; pectoralibus acutis 4 et paulo, ventralibus acutis radio 1° producto $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{1}{4}$ in longitudine corporis absque filo caudali; anali dorsali radios humiliore, postice acuta, spina 3^a spina 1^a duplo longiore; caudali profunde emarginata lobis acutissimis superiore in fulm producto; colore corpore pinnisque roseo; lateribus fasciis 3 vel 4

longitudinalibus aureis vel flavis; dorsali superne flavo marginata; anali dimidio basali fascia longitudinali flava.

B. 6. D. 10/9 vel 10/10. P. 2/15. V. 1/5. A. 3/7 vel 3/8. C. 17 et lat. brev.

Habit. Padang, in mari (REICHE).

Longitudo speciminis unici absque filo caudali 172'', cum filo caudali 220''.

Aann. Van Suriname is eene zeer na aan de onderwerpelijke verwante soort beschreven en afggebeeld in de groote Histoire naturelle des Poissons, onder den naam van *Dentex filamentosus* CV. Habitus, gedaante en draadvormige verlenging der vinnen en tandenstelsel zijn er hetzelfde, en indien niet bepaald van *Dentex filamentosus* CV. gezegd werd, dat zij te Suriname voorkomt, zou ik geneigd zijn de onderwerpelijke soort voor dezelfde te houden. De identiteit is echter reeds wegens den grooten afstand der woonplaatsen onwaarschijnlijk en bovendien zou volgens de afbeelding van *Dentex filamentosus* CV. slechts de eerste en niet de beide eerste rugdoornen verlengd zijn, het oog 4 maal gaan in de lengte van den kop en de hoogte van het onderoogkuilsbeen ongeveer $1\frac{1}{2}$ maal in de diameter van het oog. Ook zouden er de overlangsche banden des ligchaams talrijker zijn, de aarsvinband ontbreken en het preoperkel geene tandjes bezitten.

CHAETODONTOÏDEI.

Chaetodon citrinellus Brouss. CV. Poiss. VI p. 21. Règn. anim. éd. luxe Poiss. tab. 39 fig. 1.

Chaetod. corpore disciformi, diametro dorso-ventrali $2\frac{1}{4}$ ad $2\frac{1}{5}$ in longitudine corporis; capite acuto $3\frac{2}{3}$ ad $3\frac{4}{5}$ in longitudine corporis; oculis diametro 3 fere in longitudine capitidis; linea rostro-dorsali ante oculos convexiuscula rostro concava linea rostro-ventrali longiore; rostro acuto squamato; praeoperculo denticulato; squamis lateribus 30 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsali et anali obtusis rotundatis, dorsali spinosa spinis 4^a, 5^a, 6^a, 7^a et 8^a spinis ceteris longioribus; pectoralis rotundatis 4 $\frac{1}{2}$ circiter, ventralibus acutis $3\frac{2}{3}$, caudali extensa convessa 5 circiter in longitudine corporis; anali spina media spinis ceteris longiore;

colore corpore citrino; fascia oculari nigra coeruleo limbata spinas dorsales 2 anteriores attingente oculi diametro vix graciliore; labiis fuscis; dorso lateribusque singulis squamis guttula coerulea, guttulis in series longitudinales obliquas dispositis; pinnis pectoralibus et ventralibus flavis, ceteris aurantiacis, dorsali medio superne leviter nigro marginata; anali inferne late nigro marginata nigro basin pinnae versus luteo late limbata.

B. 6. D. 14/22 vel 14/23. P. 2/13. V. 1/3. A. 3/17 vel 3/18. C. 17 et lat. brev.

Synon. *Douwing Princesse* Ren. Poiss. Mol. I tab. 8 fig. 59.

Chaetodon punctatus Parkins. sec. CV. Poiss. VII p. 21.

Chetodon citronnet CV. Poiss. VII p. 21.

Parahah et *Heraeotaparha* Otaitens.

Habit. Padang, in mari (REICHE).

Longitudo speciminis unici 58'''.

Aann. De afbeelding van *Chaetodon citrinellus* in de prachtuitgave van CUVIER'S Règne animal is vrij goed, doch laat te wenschen over wat de gedaante der vinnen betreft. Ook zijn er de snuitschubjes en preopercelkandjes niet uitgedrukt. Bij mijn specimen tel ik een rug- en aarsvinstraal meer dan in de groote Histoire naturelle des Poissons is opgegeven. Naar de gebrekige afbeelding van RENARD te oordeelen, wordt de soort aanmerkelijk groter dan mijn specimen.

SCOMBEROÏDEI.

Selar megalaspis Blkr.

Sel. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{3}{4}$ in ejus longitudine, latitudine 3 ad $3\frac{1}{4}$ in ejus altitudine; capite 5 et paulo in longitudine corporis, paulo altiore quam longo; linea rostro-frontali declivi rectiuscula; oculis maxima parte in anteriore dimidio capitidis sitis, diametro 3 fere in longitudine capitidis; dentibus maxillis parvis conspicuis aequalibus; maxilla superiore protractili sub oculi parte anteriore desinente; maxilla inferiore ante maxillam superiorem prominente valde adscendente; praaeperculo rotundato; lineis dorsali et ventrali regulariter convexis ventrali dorsali convxiore; ventre cultrato; triangulis pectoralibus lateralibus et inferiore totis squamosis; linea laterali usque sub initio pinnae dorsalis radiosae curvata, curvatura valde convexa, postice scutis p. m. 40 subverticaliter sitis posticis leviter armatis, latissimis 4 circiter in altitudine

corporis; pinnis acutis radio nullo in filum producto; dorsali spinosa dorsali radiosae multo humiliore altitudine 4 fere in altitudine corporis; dorsali radiosae anali altiore; pectoralibus subfalcatis longitudine caput aequalibus; ventralibus capite plus duplo brevioribus; spinis analibus medioribus posteriore anteriore multo longiore; caudali lobis acutis superiore inferiore multo longiore 4 et paulo ad $4\frac{1}{3}$ in longitudine corporis; colore corpore superne coerulecente-viridi inferne argenteo; macula operculo-scapulari nigra; pinnis caudali flava, ceteris hyalinis vel flavescentibus.

B. 7. D. 1 procumb. + 8 — 1/24 vel 8 — 1/25 vel 8 — 1/26. P. 2/17 ad 2/19. V. 1/5. A. 2 — 1/20 vel 2 — 1/21 vel 2 — 1/22. C. 17 et lat. brev.

Habit. Priaman, in mari (GODIN).

Longitudo 2 speciminum 88''' et 91'''.

Aanm. Deze soort is het naaste verwant aan *Selar para* Blkr. en heeft nagenoeg denzelfden habitus en slechts het profiel van den kop regter en dat van den buik boller. De soorten laten zich echter gemakkelijk van elkander onderscheiden vermits bij *Selar para* de zijlijn eene veel minder bolle boogt heeft, die zich tot onder het 2^e zesde gedeelte der 2^e rugvin uitstrekkt, terwijl de grootste zijlijnschilden met hunne hoogte ongeveer zesmaal gaan in de hoogte des lichaams en dus veel kleiner zijn dan bij de onderwerpelijke soort.

MUGILOÏDEI.

Mugil adustus Blkr.

Mug. corpore oblongo-elongato compresso, altitudine $4\frac{2}{3}$ circiter in ejus longitudine; capite acuto depresso 5 fere in longitudine corporis; altitudine capitinis $1\frac{2}{3}$, latitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 4 fere in longitudine capitinis, 2 circiter in capitinis parte postoculari, diametro $1\frac{3}{4}$ circiter distantibus; iride antice et postice tantum membrana palpebrali gracili leviter tecta; linea rostro-dorsali rostro et fronte convexuscula; rostro oculo vix breviore; naribus anterioribus rotundis parvis, posterioribus oblongis obliquis anterioribus majoribus; osse suborbitali valde emarginato postice truncato denticulis conspicuis; osse maxillari superiore ore clauso vix conspicuo angulum suborbitalem vix superante; labio superiore carnoso non papillato; denticulis maxillis conspicuis; maxilla superiore deorsum valde protractili; tuberculo inframaxill-

lari symphyscali subconico; dentibus palatinis in thurmas 2 oblongo-elongatas collocatis; lingua peripheria thurmis denticulorum parvis obsita; foramine praevomerino nullo; praecoperculo acutangulo angulo rotundato margine posteriore obliquo leviter emarginato; squamis lateribus 34 p. m. in serie longitudinali, parte basali striis 6 ad 9; squamis axillaribus brevibus; pinnis dorsalibus dimidio longitudinis pinnarum pectoralium circiter distantibus altitudine subaequalibus corpore multo humilioribus; dorsali spinosa spinis crassis 1^a ceteris crassiore et longiore; dorsali radiosa squamosa acuta vix emarginata; pectoralibus acutis capite absque rostro paulo longioribus; ventralibus acutis pectoralibus vix brevioribus; anali squamosa acuta leviter emarginata altiore quam basi longa dorsali radiosae altiore et longiore, spina 3^a radio 1° multo minus duplo breviore; caudali squamosa emarginata lobis acutis 5 fere in longitudine corporis, colore corpore superne viridescente inferne margaritaceo vel argenteo, marginibus squamarum dilute fuscescente; pinnis dorsalibus caudalique flavescentibus, ceteris magaritaceis vel hyalinis; caudali dimidio posteriore nigra; dorsali radiosae, pectoralibus, ventralibus analique apice vel margine libero fuscis vel nigricantibus.

B. 6. D. 4 — 1/8 vel 4 — 1/9. P. 2/14. V. 1/5. A. 3/9 vel 3/10. C. 14 et lat. brev.

Habit. Padang, in fluviis (REICHE).

Longitudo speciminis unici 153".

Aanm. Deze soort schijnt na verwant te zijn aan *Mugil curema* CV. van Brazilië en Martinique (*Mugil Gaimardianus* Desm. Dict. Class. Hist. Nat.), welke echter de tong geheel ruw en sterk ontwikkelde gchemeltepeeltjes heeft. *Mugil adustus* is voornamelijk herkenbaar aan het digt bijeenstaan der rugvinnen (die slechts met naauwelijks de halve lengte der borstvinnen van elkander zijn verwijderd) en voorts aan de zwarte achterhelft der staartvin en min of meer breede zwartachtige randen der overige vinnen.

ATHERINOÏDEI.

Atherina lacunosa Forst. Bl. Schm. Syst. posth. p. 112. CV.
Poiss. IX p. 337.

Atherin. corpore elongato compresso, altitudine $6\frac{1}{3}$ ad $6\frac{2}{3}$ in ejus longitudine, latitudine $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{1}{4}$ in ejus altitudine; capite depresso acutusculo, $4\frac{2}{3}$ ad $4\frac{3}{4}$ in longitudine corporis; altitudine capitidis $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{2}{3}$, lati-

tudine 2 fere ad $1\frac{1}{2}$ in ejus longitudine; scuto vertice trigono apice inter oculos porrecto; linea rostro-frontali convexiuscula; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis, minus diametro 1 distantibus; rostro convexo oculo vix minus duplo breviore; maxillis dentibus parum conspicuis superiore inferiore vix longiore, deorsum valde protractili, sub pupilla desinente; dentibus vomerinis, palatinis et pterygoideis bene conspicuis in thurmas elongatas graciles collocatis, pterygoideis vomerinis et palatinis majoribus; praecoperculo margine posteriore exciso angulo acutiusculo flexuoso; squamis cycloideis, dimidio basali transversim striatis, margine libero rotundatis, margine posteriore truncatis 2-ad 5-dentatis, lateribus 44 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsalibus acutis multo minus longitudine pectoralium distantibus, dorsali spinosa dorsali radiosa humiliore anali magis quam ventralibus approximata; dorsali radiosae paulo emarginata corpore minus duplo humiliore; pectoralibus acutis $5\frac{1}{2}$ ad 6 et paulo, ventralibus acutis $7\frac{1}{2}$ ad 8, caudali profunde incisa lobis acutis $5\frac{1}{2}$ ad $5\frac{1}{4}$, anali acuta emarginata dorsali radiosae paulo altiore basi $7\frac{1}{3}$ ad $7\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; colore corpore viridi, inferne margaritaceo; dorso singuiis squamis macula oblonga transversa fuscescente; fascia cephalo-caudali argentea altitudine corporis minus triplo graciliore; pinnis hyalinis vel flavescentibus, caudali violascente; pectorali basi vittula transversa violacea.

B. 6. D. 6 — 1/9 vel 6 — 1/10. P. 2/15 vel 2/14. V. 1/5. A. 2/12
vel 2/13 ad 2/14 vel 2/15. C. 17 et lat. brev.

Synon. *Atherina waigiensis* QG. Voy. Freycin. Zoöl. p. 334 (ex parte).

Athérine de Forster CV. Poiss. XI p. 137.

M'bai Indig. Nov. Caledon.

Habit. Padang, in mari.

Batavia, in mari.

Banda Neira, in mari.

Longitudo 4 speciminum 77''' ad 94'''.

Aanm. Ik kan mijne voorwerpen tot geene andere soort terugbrengen en zij beantwoorden ook vrij goed aan de beschrijving van den heer VALENCIENNES. In deze beschrijving wordt echter gezegd, dat het cranium tusschen de oogen zoo breed is als de halve lengte van den kop. Deze opgave beantwoordt ook aan mijne specimina, wanneer men het cranium aan het achterste gedeelte des oogs meet, doch midden tusschen de oogen gemeten, gaat die breedte ongeveer 3 maal in de lengte van den kop. Dat mijne specimina 6 rugdoornen hebben en niet 5 zooals van *Atherina lacunosa* is aangegeven, is op zich zelf geene reden om ze er van af te scheiden, daar, zooals bij

Atherina Valenciennei, dit getal aan ligte verscheidenheden onderworpen kan zijn.

Atherina Temminckii Blkr.

Ather. corpore elongato compresso, altitudine $6\frac{1}{2}$ ad 7 et paulo in ejus longitudine, latitudine $1\frac{1}{3}$ ad $1\frac{1}{4}$ in ejus altitudine; capite convexo acuto 5 fere in longitudine corporis; altitudine capitinis $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{2}{3}$, latitudine $1\frac{2}{3}$ ad 2 in ejus longitudine; scuto vertice sulco trigono tripartito, trigono, apice inter oculos porrecto; linea rostro-frontali convessa; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ ad 3 fere in longitudine capititis, diametro 1 circiter distantibus; rostro convexo oculo minus duplo breviore; maxillis dentibus vix conspicuis, superiore deorsum valde protractili sub oculi margine anteriore desinente, inferiore superiore vix breviore adscendente; dentibus vomerinis, palatinis et pterygoideis bene conspicuis in thurmas elongatas graciles collocatis; praecoperculo acutiuscule angulato; squamis cycloideis dimidio basali transversim striatis margine libero rotundatis, margine posteriore truncatis 1 - 3 dentatis, lateribus 40 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsalibus altitudine subaequalibus, corpore duplo fere humilioribus, minus longitudine pinnarum pectoralium distantibus; dorsali spinosa obtusa medio ventrales inter et analem sita; dorsali radiosa acuta non vel vix emarginata, post initium analis incipiente, radio postico radio anali postico operto; pectoralibus acutiusculis $6\frac{1}{2}$ ad 7, ventralibus et anali angulatis acutis 10 circiter, caudali profunde incisa lobis acutis $5\frac{1}{2}$ ad 6 fere in longitudine corporis; anali vix emarginata dorsalibus non vel vix altiore; colore corpore superne viridescente, inferne margaritaceo; fascia lata cephalo-caudali argentea; squamis dorso singulis macula fusca; pinnis hyalinis; caudali viridescente vel flavescente.

B. 6. D. 6 — $1/9$ vel 6 — $1/10$. P. 2/16. V. $1/5$. A. 2/10 vel 2/11.

C. 17 et lat. brev.

Habit. Priaman, in mari (GODIN).

Batavia, in mari.

Longitudo 18 speciminum $58'''$ ad $93'''$.

Aanm. Deze soort heeft in habitus enz. de meeste verwantschap met *Atherina japonica* Blkr. (Verh. Bat. Gen. XXV, Nalez. Icht. Japan p. 40 tab. 1 fig. 2), en gelijkt daarop zelfs zoodanig, dat ik er haar bij een eerst onderzoek voor identisch mede hield. Evenwel tel ik bij alle mijne specimina slechts 40 schubben op eene overlangsche rei, terwijl mijn voorwerp van *Atherina japonica* er 50 heeft. Bovendien is de kop bij *Atherina japonica* betrekkelijk wat korter en gaat ongeveer $5\frac{1}{2}$ maal

in de lengte des ligchaams en zijn de rugvinnen met de lengte der borstvinnen van elkander verwijderd. Andere verschillen van eenig belang kan ik echter niet ontwaren. Wel is het preoperkel bij *Atherina japonica* aan den hoek meer afgerond en zijn de dwarsche schubstreeppjes voor het ongewapende oog onzichtbaar, maar daaraan zou geene soortelijke waarde te hechten zijn, indien de verschillen bovengenoemd ontbraken.

Atherina Valenciennei Blkr.

Atherin. corpore elongato compresso, altitudine 7 circiter in ejus longitudine, latitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite depresso acuto $5\frac{1}{2}$ ad $5\frac{3}{4}$ in longitudine corporis; altitudine capitinis $1\frac{1}{2}$ fere, latitudine 2 fere in ejus longitudine; scuto vertice trigono apice inter oculos porrecto; linea rostro-frontali declivi rectiuscula; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ ad $2\frac{3}{4}$ in longitudine capitinis, diametro 1 circiter distantibus; rostro depresso oculo duplo fere breviore; maxillis dentibus vix conspicuis, superiore deorsum valde protractili sub oculi margine anteriore desinente, inferiore superiore vix breviore adscendente; dentibus vomerinis, palatinis et pterygoideis bene conspicuis in thurmas elongatas graciles collocatis; praecoperculo subrectangulo angulo rotundato; squamis cycloideis dimidio basali transversim striatis margine libero rotundatis margine posteriore truncatis 1-3 dentatis, lateribus 40 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsalibus acutis minus longitudine pinnarum pectoralium distantibus, dorsali spinosa dorsali radiosa humiliore, anali magis quam ventralibus approximata; dorsali radiosa vix emarginata corpore minus duplo humiliore; pectoralibus acutiuseculis 6 ad $6\frac{1}{2}$, ventralibus acutis 8 ad $8\frac{1}{2}$, anali acuta emarginata dorsali radiosa paulo altiore basi $7\frac{1}{2}$ ad $7\frac{3}{4}$, caudali profunde incisa lobis acutis $5\frac{1}{2}$ ad $5\frac{3}{4}$ in longitudine corporis; colore corpore superne viridescente, inferne margaritaceo; fascia lata cephalo-caudali argentea; squamis dorso singulis macula fuscescente; pinnis hyalinis, caudali viridescente vel flavescente fusco marginata.

B. 6. D. 6 — 1/9 vel 1/10 vel 5 — 1/9 vel 1/10. P. 2/14 ad 2/15.

V. 1/5. A. 2/11 vel 2/12. C. 17 et lat. brev.

Habit. Padang, in mari (REICHE).

Batavia, in mari.

Longitudo 58 speciminum 63''' ad 95'''.

Aanm. Deze soort is na verwant aan *Atherina lacunosa*, doch laat zich voldoende onderscheiden door haren korteren kop, die $5\frac{1}{2}$ tot $5\frac{3}{4}$ maal gaat in de lengte des ligchaams, door korteren niet bollen snuit, doordien de tweede rugvin er hooger is dan

de eerste, door betrekkelijk langere borst- en buikvinnen, door een straal meer in de aarsvin, door de plaatsing der eerste rugvin digter bij de aarsvin dan bij de buikvinnen, enz.

GOBIOÏDEI.

Gobius Richardsonii Blkr.

Gob. corpore elongato compresso, altitudine 6 circiter in ejus longitudo, latitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite obtuso convexo $5\frac{1}{4}$ circiter in longitudine corporis; latitudine capitis 2, altitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudo; oculis diametro 4 circiter in longitudine capitis, valde approximatis, totis in anteriore dimidio capitis sitis; rostro obtuso convexo; maxilla superiore maxilla inferiore vix breviore sub oculi parte anteriore desinente; dentibus maxillis pluriseriatis serie externa seriesbus internis antice praesertim majoribus caninis vel caninoïdeis nullis; rictu obliquo; sulco oculo-scapulari conspicuo; squamis genis, operculis, rostro, fronte verticeque medio nullis; regione interparietali nuda usque ad spinam dorsi 1ma sese extendente; squamis lateribus 50 p. m. in serie longitudinali; appendice anali elongata conica; pinnis dorsalibus approximatis, spinosa radiosa non altiore corpore vix humiliore spinis flexilibus non productis; dorsali radiosa obtusa postice angulata, radio 1° flexili; pectoralibus obtusis rotundatis $5\frac{1}{2}$ ad $5\frac{2}{3}$, ventrali rotundata 5 et paulo, caudali obtusa rotundata $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; anali postice angulata dorsali radiosa vix humiliore; colore corpore flavescente-viridi superne marginibus squamarum profundiore; operculo macula magna diffusa violacea; pinnis flavescentibus; dorsalibus vittis 2 ad 4 longitudinalibus violaceis; caudali superne punctis violascentibus variegata, marginem inferiorem versus violascente.

B. 4. D. 6 — 1/10 vel 6 — 1/11. P. 16. V. 1/5. A. 1/10 vel 1/11.

C. 32 vel 34 (lat. brev. inclus.).

Habit. Padang, in fluviis (REICHE).

Longitudo speciminis unici 70'''.

Aanm. Deze soort is verwant aan *Gobius ophthalmoporus* Blkr. en *Gobius gymnopomus* Blkr. doch heeft de rug-, aars- en staartvinnen veel stomper, minder rugvinstralen, andere kleurtekening, enz. Van de verwante soorten is zij gemakkelijk te onderkennen aan de groote violetbruine operkelylek.

Gobius oligolepis Blkr.

Gob. corpore elongato compresso, altitudine $5\frac{1}{2}$ ad 6 in ejus longitu-

dine, latitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite obtuso convexo 5 circiter in longitudine corporis; latitudine capitinis $1\frac{3}{4}$, altitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 3 et paulo in longitudine capitinis, minus diametro $\frac{1}{2}$ approximatis; in anteriore dimidio capitinis sitis; rostro obtuso valde convexo; maxillis aequalibus superiore sub oculi dimidio posteriore desinente; dentibus maxillis pluriseriatis serie externa seriebus internis maxilla superiore multo, maxilla inferiore vix majoribus, caninis vel caninoideis nullis; rictu parum obliquo; sulco oculo-scapulari conspicio; capite nuchaque usque ad pinnam dorsi 1^m totis alepidotis; squamis lateribus magnis 22 p. m. in serie longitudinali; appendice anali oblonga conica; pinnis dorsalibus basi approximatis, spinosa radiosa altiore spinis flexilibus anterioribus productis corpore vix altioribus; dorsali radiosa obtusa postice angulata radio 1° flexili; pectoralibus rotundatis radiis superioribus filiformibus 5 et paulo, ventralibus 6, caudali obtusa rotundata $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; anali dorsali radiosa non humiliore postice angulata; colore corpore dilute viridi, vitta oculo-interoperculari violaceo-nigricante; maculis viridi-violascensibus capite et dorso parvis, lateribus magnis et mediocribus oblongis irregularibus transversis p. m. 9 in seriem longitudinalem dispositis; dorsali radiosa dilute violascente apicem versus flava vittis 2 vel 3 longitudinalibus nigricantibus; pinnis ceteris flavescentibus, dorsali radiosa caudalique radiis violascente variegatis, anali dimidio libero, ventrali medio violascensibus.

B. 4. D. 6 — 1/10 vel 6 — 1/11. P. 20 vel 21. V. 1/5. A. 1/11 vel 1/12. C. 24 p. m. (lat. brev. inclus.).

Habit. Priaman, in mari vel in fluviis? (GODIN).

Lóngitudo speciminis unici 66'''.

Aanm. Deze soort is na verwant aan *Gobius criniger* CV. (Poiss. XII p. 62. Blkr. Nat. Tijds. v. N. Ind. III p. 453) en *Gobius elegans* K.v.H. Zij laat zich van beide gemakkelijk onderkennen aan den oog-interoperkelband, aan 2 stralen meer in de aarsvin, aan de gedaante en plaatsing der zijvlekken, enz.

Gobius Reichei Blkr.

Gob. corpore elongato antice cylindraceo postice compresso, altitudine 6 et paulo in ejus longitudine; capite obtusiusculo convexo $4\frac{3}{5}$ circiter in longitudine corporis; latitudine capitinis $1\frac{2}{3}$, altitudine $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{2}{3}$ in ejus longitudine; oculis diametro 3 circiter in longitudine capitinis, valde approximatis, totis fere in dimidio capitinis anteriore sitis; rostro obtusiusculo convexo; maxilla superiore maxilla inferiore vix breviore sub oculi parte anteriore desinente; dentibus maxillis pluriseriatis serie externa se-

riebus internis multo majoribus caninis nullis; rictu obliquo; sulco oculo-scapulari conspicuo; squamis genis, operculis, rostro, fronte verticeque medio nullis: regione interparietali nuda usque ad spinam dorsi primam sese extendente postice gracilescere; squamis lateribus magnis 26 p. m. in serie longitudinali; appendice anali oblonga; pinnis dorsalibus distantibus, spinosa radios a altiore spinis flexilibus non productis corpore humilioribus; dorsali radios a obtusa postice angulata radio 1° flexili; pectoralibus obtusis rotundatis 6, ventrali rotundata 5, caudali obtusa convexa 6 fere in longitudine corporis; anali obtusa postice angulata dorsali radios a non humiliore; colore corpore pulchre viridi superne maculis numerosis irregularibus confertis olivaceis variegato; lateribus maculis majoribus aliquot violaceo-coeruleis in seriem longitudinalem dispositis, maculis geminis vel trigeminis; genis praeperculoque vittis obliquis violaceis; operculo macula majore violaceo-coerulea; pinnis flavescentibus, dorsalibus, pectoralibus caudalique radiis fusco vel violaceo variegatis; maculis radiis caudalibus superioribus geminatim dispositis, radiis caudalibus inferioribus simplicibus majoribus; dorsali spinosa superne violascente vel nigricante.

B. 4. D. 6 — 1/8 vel 6 — 1/9. P. 16. V. 1/5. A. 1/8 vel 1/9. C. 26 p. m. (lat. brev. inclusi).

Habit. Padang, in fluviis (REICHE).

Longitudo speciminis unici 55'''.

Aanm. Deze soort is verwant aan *Gobius elegans* K. v. H. en *Gobius periophthalmoïdes* Blkr. *Gobius elegans* heeft echter D. 6 — 1/10, stomperen snuit en eenige andere bijzonderheden in de kleurtekening. *Gobius periophthalmoïdes* is reeds daardoor gemakkelijk van haar herkenbaar, dat zij den snuit aanmerkelijk boller en stomper en de kruin tot aan de oogen toe geheel beschubt heeft.

Amblyopus brachysoma Blkr.

Amblyop. corpore elongato compresso, altitudine 9 ad 9½ in ejus longitudine; capite obtuso 6½ circiter in longitudine corporis; altitudine et latitudine capitidis 1½ circiter in ejus longitudine, linea rostro-frontali convexa; oculis minimis vix conspicuis; dentibus maxilla superiore biseriatis serie externa serie interna multo majoribus aequalibus p. m. 30; dentibus maxilla inferiore plurisierratis serie externa antice praesertim seriebus internis multo majoribus subulatis rectinseculis; rictu valde obliquo; maxilla superiore maxilla inferiore breviore 2½ ad 2½ in longitudine capitidis; ente pinnas non includentes; corpore squamis parvis sparsis, squamis posterio-

ribus squamis anterioribus majoribus; pinnis dorsali et anali corpore humilioribus; caudali acute rotundata $5\frac{1}{2}$ circiter, pectoralibus obtusis rotundatis $9\frac{1}{2}$, ventrali rotundata 7 circiter in longitudine corporis; colore corpore pinnisque roseo, dorsali superne caudalique fuscescentibus.

B. 5. D. 6/29. P. 21. V. 1/5. A. 1/27 C. 17.

Habit. Priaman, in fluviis? (GODIN).

Longitudo speciminis unici 105''.

Aanm. Deze soort is verwant aan *Amblyopus urolepis* Blkr. (Nat. Tijds. v. N. Ind. III p. 581) van Palembang, welke er echter van verschilt, behalve door veel kortere borst- en buikvinnen, door kleineren kop, talrijker vinstralen (D. 6/32. P. 18 A. 1/33), enz. Van alle bekende soorten van Amblyopus heeft *Amblyopus brachysoma* het geringste aantal rug- en aarsvinstralen.

Eleotris porocephaloïdes Blkr.

Eleotr. corpore elongato, antice cylindraceo postice compresso, altitudine 6 circiter in ejus longitudine; capite prismatico depresso acuto $3\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis; altitudine et latitudine capitinis 2 circiter in ejus longitudine; linea rostro-dorsali fronte et vertice declivi rectiuscula rostro tantum convexa; oculis diametro 4 circiter in longitudine capitinis, diametro 1 circiter distantibus; orbitis glabris; rostro alepidoto oculo paulo breviore; naribus anterioribus tubulatis; maxilla superiore maxilla inferiore paulo breviore sub oculi dimidio posteriori desinente; dentibus maxillis pluriseriatis serie externa seriebus internis vix majoribus caninis vel caninoïdeis nullis; praecirculo rotundato toto margine glabro; rostro postice, fronte, vertice, genis operculisque squamosis; squamis ctenoïdeis rostrum inter et pinnam dorsalem 1^m 22 p. m., lateribus 33 p. m. in serie longitudinali; squamis lateribus postice et antice subaequalibus; appendice anali oblonga; pinnis dorsalibus altitudine subaequalibus corpore humilioribus, dorsali 1^s spinis flexillibus spinis 2^s et 3^s spinis ceteris longioribus, dorsali radiosa obtusa angulata non emarginata; pectoralibus obtusis rotundatis et ventralibus acutis 6 circiter, caudali obtusa rotundata $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; anali obtusa angulata non emarginata dorsalibus non humiliore; corpore superne viridescente-fusco vittis aliquot diffusis dilutioribus transversis, inferne flavescente; pinnis dorsalibus, caudali analique nigris, dorsali 2^s, caudali analique rubro marginatis; pectoralibus aurantiaco-viridibus; ventralibus aurantiacis.

B. 6. D. 6 — 1/8 vel 1/9. P. 14. V. 1/5. A. 1/6 vel 1/7. C. 24 ad 26 (lat. brev. inclus.).

Habit. Priaman, in aquis fluvio-marinis (GODIN).

Longitudo speciminis unici 74'''.

Aanm. Deze Eleotris behoort tot de groep van *Eleotris ophicephalus* K. v. H., *Eleotris porocephala* CV. enz. Zij stelt misschien een nog jeugdig specimen voor, daar beide genoemde zeer verwante soorten aanmerkelijk groter worden. Zij is nog het naaste verwant aan *Eleotris porocephalus*, doch deze heeft den kop boller, de onderkaak meer vooruitstekende, de buikvinnen donker gekleurd, 1 straal minder in de aarsvin, deze vin en de 2^e rugvin van achteren hooger en spitser, de 2^e rug- en staartvin met zwarte vlekjes geteekend, enz.

LABROÏDEI CTENOÏDEI.

Pomacentrus taeniops CV. Poiss. V p. 217. Less. Zoöl. Voy. Coq. II p. 190 tab. 28 fig. 2 (nec Blkr. Nat. Tijdschr. N. Ind. III p. 729).

Pomac. corpore oblongo compresso, altitudine $2\frac{1}{8}$ ad $2\frac{5}{8}$ in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite obtuso convexo 4 et paulo in longitudine corporis, paulo altiore quam longo; linea rostro-frontali fronte convexiuscula rostro declivi rectiuscula; oculis diametro 3 circiter in longitudine capitis; rostro oculo breviore; osse suborbitali angulo oris oculi diametro duplo fere humiiorum non emarginato non inciso postice dentato; praoperculo subrectangulo rotundato, postice denticulis subaequalibus plus quam 20 serrato; dentibus utraque maxilla truncatis, maxilla superiore 30 vel 32, maxilla inferiore 34 ad 36; operculo spinis 2 planis brevibus; squamis lateribus 26 p. m. in serie longitudinali; linea laterali sub media dorsali radiosamente interrupta; pinnis dorsali et anali radiositate rotundatis corpore minus duplo humiioribus; dorsali spinosa spina postica spinis ceteris longiore, membrana interspinale profunde excisa lobata lobis spinas superantibus; pectoralibus obtusis rotundatis $4\frac{1}{2}$ fere, ventralibus acutis radio 1° producto $3\frac{1}{2}$ circiter, caudali emarginata lobis obtusis rotundatis $4\frac{2}{3}$ in longitudine corporis; colore corpore pinnisque olivaceo-violaceo; vitta suboculare coerulea; squamis capite pinnisque plurimis guttula coerulea; squamis corpore plurimis macula oblonga transversa coerulea; operculo superne basique pinnae pectoralis superne macula nigricante; basi pinnac dorsalis postice macula rotunda nigra.

B. 5. D. 12/16 vel 12/17. P. 2/16. V. 1/5. A. 2/13 vel 2/14. C. 15
vel 17 et lat. brev.

- Synon. *Pomacentre à trait sous l'oeil* CV. Poiss. V p. 317. Less. Zoöl.
Voy. Coq. II p. 193.
Pomacentre petit. Less. Zoöl. Voy. Coq. II tab. 28 fig. 2.
Habit. Padang, in mari (REICHE).
Longitudo speciminis unici 75''.

Aanm. Van de talrijke soorten van *Pomacentrus* mijner verzameling gelijkt de bovenbeschrevene nog het meeste op die, welke ik als *Pomacentrus taeniops* CV.? beschreven heb (Nat. Tijds. v. N. Ind. III p. 729). Deze heeft echter het onderoogkuilsbeen aan den achterrond uitgerand, mist de borstvingrondvlek, heeft de donkere rugvinvlek hooger er niet aan de basis der vin en voorts D. 13/14 vel 13/15. P. 2/15. A. 2/14 vel 2/15. In vele opzichten beantwoordt bovenbeschreven specimen beter aan *Pomacentrus taeniops* CV. dan *Pomacentrus taeniops* CV.? Blkr. welke laatste ik thans als eene eigene soort beschouw en voorstel te noemen *Pomacentrus bankanensis!* De afbeelding van *Pomacentrus taeniops* CV. van LESSON laat te wenschen over en vertoont niets van de blaauwe vlekjes der schubben of van de donkere operkel-, borstvin- en rugvinvlekjes.

LABROÏDEI CYCLOÏDEI.

Julis (Halichoeres) annularis K. v. H. CV. Poiss. XIII p. 353.

Jul. (Halich.) corpore oblongo compresso, altitudine 4 fere in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{3}$ circiter in ejus altitudine; capite acuto $4\frac{3}{8}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitinis $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 4 fere in longitudine capitidis; linea rostro-dorsali capite declivi rectiuscula; labiis carnosis; dentibus maxillis mediocribus conicis rectiusculis symphysealibus utraque maxilla 2 ceteris longioribus; dente oris angulari mediocri conico prominente; linea laterali antice ramosa cauda subsimplex; squamis lateribus 27 vel 28 in serie longitudinali; pinnae dorsali et anali basi paulo squamosis postice angulatis acutis, dorsali radio 1° corpore paulo plus duplo humiliore; pectoralibus subflabelliformibus $5\frac{1}{2}$ circiter, ventralibus acutis radio 1° producto $5\frac{1}{3}$ ad $5\frac{1}{4}$, caudali obtusa convexa 5 circiter in longitudine corporis; corpore viridi-aureo capite vittis pluribus obliquis et flexuosis rubro-violaceis coerulco marginata.

tis; trunco antice vittis longitudinalibus violaceis, trunco medio singulis squamis basi macula violacea, cauda annulis confertis violaceo-coeruleis; pinnis dorsali et anali violascente-purpureis ocellis numerosis pluriseriatim aureis coeruleo cinctis, ocellis basin pinnarum versus majoribus ex parte oblongis dorsali spinosa ex parte in vittas aureas unitis; margine dorsali et anali tricolore aureo, margaritaceo et profunde coeruleo; pectoralibus basi violaceo-coeruleis, medio aurantiacis, dimidio apicali dilute violaceis; ventralibus spina et radio 1° violaceo-coeruleis medio aurantiacis postice violascentibus; caudali aurantiaca medio fascia transversa lata purpurea coeruleo punctata antice et postice nigro et coeruleo marginata superne et inferne antrorum reflexa; aurantiaco pinnae basi antice coeruleo et nigro limbato.

B. 6. D. 9/12 vel 9/13. P. 2/12. V. 1/5. A. 3/12 vel 3/13. C. 15 et lat. brev.

Synon. *Girelle annulaire* CV. Poiss. XIII p. 353.

Habit. Padang, in mari (REICHE).

Longitudo speciminis unici 101'''.

Aanm. *Julis (Halichoeres) annularis* is slechts oppervlakkig en wat de kleuren betreft, niet geheel juist in de groote Histoire naturelle des Poissons beschreven naar een Javaasch voorwerp uit s' Rijks Museum te Leiden. Ook tel ik bij mijn voorwerp een straal meer in de rug- en aarsvinnen. Eene in mijn bezit zijnde fraaije doch niet geheel korrekte afbeelding dezer soort, nagelaten door VAN HASSELT, heeft cene lengte van 145'''.

SILUROÏDEI.

Wallago heterorhynchus Blkr.

Wallag. corpore elongato compresso, altitudine $5\frac{3}{4}$ circiter in ejus longitudine; capite depresso $6\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitidis $1\frac{1}{4}$, latitudine 2 circiter in ejus longitudine (capite operculis maxime mobilibus erectis aequo lato ac longo); oculis posteris, diametro 5 circiter in longitudine capitidis, diametro $1\frac{1}{2}$ circiter distantibus; linea rostro-dorsali rostro convexa, vertice concava; rostro truncato; labiis latis; maxillis subaequalibus superiore inferiore vix longiore; dentibus maxillis pluriseriatim setiformibus aequalibus in thurmas 2 oblongas symphysi contiguas vel subcontiguas collocatis; dentibus palatinis parvis in thurmas 2 parvas rotundas distantes antice in palato collocatis; cirris 4, supramaxillaribus 2 gracilibus oculum attingentibus, inframaxillaribus 2 gracillimis oculo non lon-

gioribus; pinna dorsali nulla; pinnis pectoralibus obtusiusculis capite non vel vix brevioribus spina parte ossea leviter denticulata; ventralibus pectoralibus plus duplo brevioribus; anali longissima ante basin caudalis desinente; caudali usque ad basin fere incisa lobis acutis $7\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore superne olivascente inferne margaritaceo; pinnis pectoralibus flavescentibus apicem versus fusco arenatis; anali parte carnosa argentea parte membranacea dense fusco arenata; caudali antice flavescente postice fuscesciente.

B. 12. D. 0. P. 1/17. V. 1/8. A. 93. C. 18 et lat. brev.

Habit. Moara kompeh, Sumatrae orientalis, in fluviis (ADRIAANS).

Longitudo speciminis unici 326'''.

Aanm. Deze soort vertegenwoordigt weder eene nieuwe groep in het groote geslacht *Silurus* Cuv. Val. Volgens mijne splitting van dit geslacht behoort zij tot Wallago, zijnde er de gehemeltestanden in twee afzonderlijke groepjes gescheiden. Zij is zeer merkwaardig door de volstrekte afwezigheid van rugvin (even als *Silurus hexapterus* Blkr. en *Silurus apogon* Blkr.) en voorts kenbaar aan hare lange aarsvin, afgeknotten snuit, niet voor de bovenkaak uitstekende onderkaak, breed vliezige lippen of kaakvliezen, welke den bek toelaten zich betrekkelijk wijd te openen, dunne korte cirri, waarvan die der onderkaak der waarneming ligt ontglippen, enz.

Bagroïdes macropterus Blkr.

Bagroïd. corpore elongato compresso, altitudine $6\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; capite acuto convexo $7\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; altitudo capitidis $1\frac{1}{3}$ ad $1\frac{1}{4}$, latitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 5 circiter in longitudine capitidis; rostro rotundato; linea rostro-frontali convexa; ore infero rictu minimo oculo non majore; labiis carnosis leviter fimbriatis; cirris 8, supramaxillaribus operulum, nasalibus supramaxillaribus brevioribus regionem postocularem, inframaxillaribus externis aperturam branchiale attigentibus, inframaxillaribus internis rictu paulo longioribus; dentibus maxillis parcis; dentibus vomerinis in thuram parvam pupilla multo minorem collocatis parcis; pinna dorsali radiosae acuta corpore non humiliore, spina medioeri capite paulo longiore striata postice dentata; dorsali adiposa maxima anali quadruplo circiter longiore corpore minus triplo humiliore, convexa, antice dorsali radiosae valde approximata; pectorali acuta spina spina dorsali crassiore et longiore, striata, postice valde dentata; ventralibus obtusis capite paulo brevioribus; anali obtusa rotundata altitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in altitudine corporis; caudali us-

que ad basin fere incisa lobis acutis superiora longiore producto $4\frac{1}{4}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore pinnisque flavescente; capite superne fere toto nigricante; lateribus antice fere totis et pinnam analem inter et dorsalem adiposam nigricantibus; pinnis dorsali radiosae, pectoralibus, ventralibus analique dimidio apicali nigris; pinna adiposa grisea.

B. 7. D. 1/7. P. 1/9. V. 1/5. A. 3/12. C. 17 et lat. brev.

Habit. Moara kompeh, in fluviis (ADRIAANS).

Longitudo speciminis unici 256'''.

Aann. De type van dit geslacht beschreef ik onder den naam van *Bagroïdes melapterus* in het 2e deel van het Natuurkundig Tijdschrift voor Nederlandsch Indië (pag. 204). In algemeenen habitus gelijkt de bovenbeschrevene soort daarop vrij wel en zelfs de algemeene verdeeling der kleuren is dezelfde. Evenwel is zij stellig eene andere species, die zich van *Bagroïdes melapterus* gemakkelijk laat onderkennen, doordien bij laatstgenoemde het ligchaam minder slank, de mondopening betrekkelijk groter, de ploegbeenstanden talrijk en in eene veel grootere ronde groep geplaatst zijn, de rugdoorn betrekkelijk veel dikker en de vetvin veel korter is, enz. Uit de diagnose van het geslacht, ter aangehaalde plaatse medege-deeld, late men de woorden "magnam semiovalem" weg, als slechts betrekking hebbende op *Bagroïdes melapterus*, de eenige soort welke mij toen van dit genus bekend was. Het geslachtskarakter, gelegen in de ploegbeenstanden, welke in eene groep voor op het ploegbeen geplaatst zijn, blijft overigens hetzelfde en duidt al weder aan, dat het tandenstelsel bij de Siluroiden van groot nut is ter bepaling der geslachten.

CYPRINOIDEI.

Barbus macracanthus Blkr.

Barb. corpore oblongo compresso, altitudine 4 circiter in ejus longitudine, latitudine 2 in ejus altitudine; capite acuto $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{3}{4}$ in longitudine corporis; altitudine capitinis $1\frac{1}{2}$ circiter, latitudine $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{3}{4}$ in ejus longitudine; oculis diametro 4 in longitudine capitinis, $1\frac{1}{4}$ in capitinis parte postoculari; distantia interoculari $2\frac{1}{4}$ ad $2\frac{1}{2}$ in longitudine capitinis; rostro acuto convexiuseculo, oculo longiore, vix ante os prominente; maxilla

superiore maxilla inferiore longiore verticaliter deorsum valde protractili; ore infero rictu parvo ante oculum desinente; labiis parum carnosis; cirris gracilibus, labialibus maxillaribus paulo longioribus oculum fere attingentibus; dentibus pharyngealibus triseriatis subuncinatis, 5 in serie longiore; margine operculari inferiore recto; linea rostro-dorsali vertice rectiuscula vel concaviuscula; dorso elevato angulato; linea ventrali rectiuscula; linea laterali rectiuscula lineam rostro-caudalem non attingente; squamis parte libera longitudinaliter striatis, lateribus 40 p. m. in serie longitudinali, 11 p. m. in serie verticali; inguinibus squamis elongatis; pinnis dorsali et anali basi vagina squamosa; dorsali supra initium ventralium incipiente, acuta, corpore paulo vel vix altiore, emarginata, spina valde crassa postice valde dentata capite longiore; pinnis pectoralibus et ventralibus acutis subaequalibus capite multo brevioribus, pectoralibus ventrales vix vel non, ventralibus analem non attingentibus; anali acuta emarginata corpore multo humiliore; caudali profunde incisa lobis acutis superiore paulo longiore $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{3}{4}$ in longitudine corporis; colore corpore superne viridi, inferne argenteo; pinnis flavescentibus, dorsali et caudali margines versus violascentibus.

B. 3. D. 4/8 vel 4/9. P. 2/17. V. 1/9. A. 3/5 vel 3/6. C. 19 et et lat. brev.

Habit. Palembang, in fluviis (VAN LEER).

Longitudo 2 speciminum 250''' et 270'''.

Aanm. Van alle mijne bekende soorten van *Barbus* heeft deze soort de grootste verwantschap met *Barbus enoplos* Blkr. Zij laat zich daarvan op het gezigt gemakkelijker onderkennen dan door beschrijving. Eene naauwkeurige vergelijking doet echter ontwaren, dat de rugdoornen betrekkelijk langer zijn en het ligchaam ranker is. Voorts is het profiel van *Barbus enoplos* aan de kruin konkaaf, terwijl het bij *Barbus macracanthus* na- genoeg regt is. Bij *Barbus enoplos* zijn ook de schubben ruwer, steekt de snuit wat meer voor den bek uit, enz.

Barbus Schwanenfeldii Blkr.

Barb. corpore oblongo compresso altitudine $3\frac{1}{2}$ ad $2\frac{2}{3}$ in ejus longitudine, latitudine 3 fere ad $3\frac{1}{2}$ in ejus altitudine; capite convexiusculo $4\frac{1}{2}$ ad $5\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; altitudine capitidis $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{1}{3}$, latitudine 2 ad $1\frac{1}{2}$ in ejus longitudine; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ ad 3 in longitudine capitidis, diametro 1 circiter distantibus; rostro convexiusculo oculo breviore; maxilla superiore inferiore maxilla vix longiore deorsum valde protractili, sub oculi limbo anteriore desinente, deorsum mediocriter protractili; ore an-

tico; cirris labialibus cirris maxillaribus paulo longioribus, labialibus praecoperculum maxillaribus pupillam attingentibus; dentibus pharyngealibus triseriatis, serie longiore 5 subuncinatis; osse scapulari trigono obtuso rotundato; linea frontali declivi rectiuscula; dorso elevato ventre multo convexiore; linea dorsali angulata, ventrali rotundata; linea laterali valde conspicua, lineam rostro-caudalem attingente, concava, lineae ventrali magis quam lineae dorsali approximata; squamis parte libera longitudinaliter vel non striatis, lateribus 35 vel 36 in serie longitudinali, 14 vel 15 in serie verticali; inguinibus squamis elongatis; pinna dorsali acuta emarginata, altitudine $1\frac{1}{2}$ ad 2 fere in altitudine corporis, spina valde dentata capite breviore pinnis ventralibus opposita; pinnis pectoralibus et ventralibus acutis subaequalibus, capite paulo vel non brevioribus, pectoralibus ventrales vix vel non attingentibus; anali acuta emarginata, corpore duplo circiter humiliore; caudali profunde incisa lobis acutis $3\frac{1}{2}$ ad 4 in longitudine corporis; colore corpore superne viridescente inferne argenteo; pinnis flavescentibus, dorsali apice nigricante et superne late nigro marginata; caudali utroque lobo fascia longitudinali violaceo-nigra.

B. 3. D. 4/8 vel 4/9. P. 1/14. V. 1/8. A. 3/5 vel 3/6. C. 19 et lat. brev.

Synon. *Ikan Belinka* Mal. Sum. occid.

Lampan Lampong.

Habit. Lacus Singkara, Sumatrae occidentalis, Moara kompeh et Palembang, Sumatrae orientalis, et Pangabuang, Provincie Lampung, Sumatrae austro-orientalis, in fluviis (SCHWANENFELD, VAN LEER, ADRIAANZ, SCHWARZ).

Longitudo 8 speciminum 57" ad 260".

Aannm. Ik draag deze soort op aan den heer H. W. SCHWANENFELD, aan wiens ijver voor de wetenschap ik hare eerste kennis te danken had. Zij is na verwant aan *Barbus bramoïdes* CV., doch laat er zich bij den eersten oogopslag van onderkennen, aan hare kleinere schubben en violetzwarte staartvinbanden.

Barbus marginatus CV. Poiss. XVI p. 122.

Barb. corpore oblongo compresso, altitudine 4 ad $3\frac{1}{4}$ in ejus longitudine, latitudine 3 in ejus altitudine; capite obtuso $5\frac{1}{2}$ ad $6\frac{1}{3}$ in longitudine corporis; altitudine capitinis $1\frac{1}{6}$ ad $1\frac{1}{3}$, latitudine $1\frac{1}{3}$ ad $1\frac{1}{6}$ in ejus longitudine; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ ad 3 in longitudine capitinis, diametro 1 circiter distans; rostro convexo obtuso subtruncato (adultis praesertim) oculo breviore; maxilla superiore inferiore maxilla longiore ante oculum vel sub oculi margine anteriore desinente, verticaliter deorsum protractili; ore subinfuso; cirris gracilibus maxillaribus labialibus brevioribus, labialibus oculum vix attingentibus; dentibus pharyngealibus triseriatis, 4 in serie

longiore uncinatis; osse scapulari trigono apice obtuso rotundato; dorso elevato ventre convxiore; linea dorsali angulata, ventrali rotundata; linea laterali infra lineam rostro-caudalem descendente, concava, lineae ventrali magis quam lineae dorsali approximata; squamis parte libera longitudina-liter striatis, lateribus 25 ad 28 in serie longitudinali, 10 p. m. in serie verticali; inguinibus squamis elongatis; pinna dorsali aenta parum emarginata, altitudine $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{2}{3}$ in altitudine corporis, spina crassa dentata longitudine caput aequante, radio ventrali postico subopposita; pinnis pectoralibus et ventralibus acutis longitudine aequalibus, capite vix brevioribus, pectoralibus ventrales non attingentibus; anali obtusa non emarginata, longiore quam alta, corpore plus duplo humiliore; caudali profunde exisa lobis acutis 4 circiter in longitudine corporis; colore corpore superne viridescente, lateribus inferneque argenteo; squamis lateribus vulgo macula semilunari nigra verticali notatis; pinnis flavescentibus, dorsali superne et caudali postice nigro marginatis.

B. 3. D. 4/8 vel 4/9. P. 1/14. V. 1/8. A. 3/9 vel 3/10. C. 19 et lat. brev.

Synon. *Barbeau bordé* CV. Poiss. XVI p. 122.

Kapijah Lampong.

Ikan Lawak Mal. Bat.

Ikan Regis et *Ikan Gingehhik* Sundanens.

Habit. Pajacombo, Sumatrae occidentalis et Pangabuang, Sumatrae austro-orientalis (JAKLES, SCHWARZ).

Batavia, Rankasbetong, Buitenzorg, Tjampea, Tjipannas, Surakarta, Javae insulae, in fluviis.

Longitudo 20 speciminum 65" ad 185".

Aanm. Deze soort is zeer kenbaar aan hare lange niet uitgerande aarsvin, stompen snuit, enz.

Rohita polyporos Blkr.

Rohit. corpore oblongo compresso, altitudine 4 ad $3\frac{1}{2}$ in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ ad 3 in ejus altitudine; capite depresso 5 ad $5\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; altitudine capitinis $1\frac{1}{4}$, latitudine $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{1}{4}$ in ejus longitudine; oculis diametro $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{3}{4}$ in longitudine capitinis, diametris 2 ad $2\frac{1}{2}$ distantibus; rostro lato depresso rotundato, ante os prominente, oculo longiore, antice poris numerosis valde conspicuis; maxilla superiore maxilla inferiore longiore ante oculum desinente; cirris maxillaribus labialibus longioribus oculum non, labialibus oculum vix attingentibus; labiis papillis conicis subfimbriatis; mento valde concavo; dentibus pharyngealibus triseriatis serie longiore 5 conicis elongatis; osse scapulari trigono obtuso; linea rostro-dorsali vertice concava; dorso elevato ventre multo altiore; linea dorsali valde, ventrali leviter rotundatis; linea laterali recta

lineam rostro-caudalem non attingente; squamis parte libera longitudinale striatis, lateribus 40 ad 42 in serie longitudinali, 15 vel 16 in serie verticali; pinna dorsali ante ventrales incipiente, longitudine 4 circiter in longitudine corporis, corpore vix humiliore vix vel irregulariter emarginata, radio nullo producto; pinnis pectoralibus acutis ventralibus vix brevioribus, capite vix vel non longioribus; ventralibus analem attingentibus; anali acuta non emarginata corpore multo humiliore; caudali mediocriter emarginata lobis acutiusculis 4 circiter in longitudine corporis; colore corpore pinnisque fusco.

B. 3. D. 4/17 vel 4/18. P. 1/16 vel 1/17. V. 1/8. A. 3/5 vel 3/6.

C. 19 et lat. brev.

Synon. *Ikan Millem* Mal. Batav.

Habit. Moarah kompeh, Sumatrae orientalis, in fluviis (ADRIAANS).

Batavia, in fluviis.

Longitudo 3 speciminiuum 151" ad 310".

Aanm. Deze soort heeft veel van *Rohita Reynauldii* CV., doch onderscheidt zich daarvan voornamelijk doordien zij meer stralen in de rugvin heeft, waarvan echter geen enkele draadvormig is verlengd.

LOBOCHEILOS Blkr.

Oris margo triplex. Labia glabra non fimbriata, inferius lobum quadratum carnosum efficiens. Rostrum prominens carnosum. Cirri 4, maxillares et labiales. Spina dorsalis vel analis dentata nulla.

Aanm. Ik kies dezen geslachtsnaam voor eene rei van Karpachttige visschen, welke het midden houden tusschen *Labeo* en *Barbus*, en door VAN HASSELT reeds waren geplaatst onder zijn geslacht *Labeobarbus*. Ofschoon het prioriteitsrecht van de benoeming van dit geslacht aan VAN HASSELT toekomt, hetgeen blijkt uit een uittreksel van een tweeden brief van VAN HASSELT aan VAN SWINDEREN, gedagteekend den 29sten 1822 en opgenomen in de *Algemeene Konst- en Letterbode* van 1823 en in het *Bulletin* van DE FÉRUSSAC (1), heeft de heer RÜPPELL la-

(1) In dit Bulletin lees ik het volgende:

„Le genre *Labeobarbus* consiste en *Labeones* avec quatre barbillons et une nageoire dorsale, dont le deuxième rayon n'est pas dentelé; il réunit donc les caractères du *Labeo* et du *Barbus*; c'est pourquoi j'ai formé „le mot de *Labeobarbus*.

ter dezen geslachtsnaam toegepast op soorten van *Barbus*, bij welke de onderlip kwabvormig verlengd is. Deze naam is onder deze beteekenis aangenomen door den heer VALENCIENNES in het groote vischwerk, terwijl de heer VALENCIENNES de soorten van *Labeobarbus* van VAN HASSELT onder het geslacht *Labeo* heeft geplaatst, waar zij echter niet behooren volgens zijne eigen definitie van dit geslacht, als bezittende het slechts *twoe* voelvraden, terwijl bij mijne soorten zeer duidelijk *vier* voelvraden zijn waar te nemen. De naam *Lobocheilos* is insgelijks van VAN HASSELT, doch hij heeft daaraan een ander begrip dan ik, vermits hij bij de soort, welke hij er van deed afbeelden en welke geheel tot zijn genus *Labeobarbus* behoort, de voelvraden niet schijnt opgemerkt te hebben, zoodat hij onder *Lobocheilos* schijnt verstaan te hebben soorten van zijn geslacht *Labeobarbus* zonder voelvraden, wat echter uit zijnen in de Algemeene Konst- en Letterbode opgenomen brief van 29 December 1822 niet duidelijk is op te maken. Mijn geslacht *Lobocheilos* is alzoo hetzelfde, als hetwelk V. Hass. onder den niet aangenomen naam van *Labeobarbus* voorstelde, en het behoort in het stelsel geplaatst te worden tusschen *Rohita* Val. en *Labeo* Val. en *Crossocheilos* V. Hass. Van *Barbus* en *Labeobarbus* verschilt het, doordien de lippen volkommen gevormd zijn als bij *Labeo* Val.; van *Labeo* en *Crossocheilos* doordien het 4 voelvraden heeft, t. w. 2 kaaks- en 2 lipvraden; en van *Rohita*, doordien de lippen glad zijn en niet met franje- of kegelvormige tepeltjes bezet.

Tot *Lobocheilos* behoort ook waarschijnlijk *Labeo erythropterus* CV. (*Diplocheilos erythropterus* V. Hass.), welke soort niet in mijn bezit is doch volgens eene ter mijne beschikking zijnde afbeelding veel van *Lobocheilos falcifer* V. Hass. moet hebben, waarvan zij zich echter onderscheidt door aanmerkelijk talrijker schubben op eene overlangsche rei, enz. Voorts behoort hiertoe waarschijnlijk nog *Labeo hispidus* CV.—*Labeo oblongus* CV. behoort tot een eigen geslacht, door VAN HASSELT reeds *Crossocheilos* genoemd maar slechts oppervlakkig bepaald.

Ik geloof ook, dat *Gobio hirticeps* Rüpp. en *Gobio quadriv.*

maculatus Rüpp. tot het geslacht *Lobocheilos* kunnen gebragt worden, en niet tot *Dangila*, zooals de heer VALENCIENNES meent.

Lobocheilos falcifer Van Hasselt Algemeene Konst- en Letterbode 1823 No. 35.

Lobocheil. corporo subelongato compresso, altitudine 4 $\frac{3}{4}$ circiter in ejus longitudine, latitudine 1 $\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite convexo rotundato 6 $\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitinis 1 $\frac{1}{2}$, latitudine 1 $\frac{1}{2}$ in ejus longitudine; oculis diametro 4 et paulo in longitudine capitinis, diametris 2 $\frac{1}{2}$ distantibus; rostro angulato oculo duplo longiore, carnosus, poris conspicuus obsito; maxilla superiore maxilla inferiore longiore ante oculum desinente; labiis carnosus, inferiore lobo accessorio lato quadrato; cirris maxillaribus vix conspicuus, labialibus oculum subattingentibus; dentibus pharyngealibus triseriatis conicis acutis serie longiore 5; osse scapulari trigono acuto; linea rostro-dorsali vertice declivi convexiuscula; dorso subelevato ventre altiore; lineis dorsali et ventrali rotundatis; linea laterali leviter concava, lineam rostro-caudalem subattingente; squamis parte libera longitudinaliter striatis, lateribus 34 vel 35 p. m. in serie longitudinali, 11 p. m. in serie verticali; pinna dorsali ante pinnas ventrales incipiente, corpore vix ad multo altiore, valde acuta, emarginata; pinnis pectoralibus et ventralibus acutis longitudine subaequalibus caput aequantibus, pectoralibus ventrales vix vel non, ventralibus analem non vel vix attingentibus; anali acuta emarginata altitudine 1 $\frac{1}{2}$ in altitudine corporis; caudali profunde incisa lobis acutis subaequalibus 4 et paulo in longitudine corporis; colore corpore superne olivaceo vel violascente, inferne argenteo vel griseo; pinnis flavescentibus, roseis vel violascentibus.

B. 3. D. 4/8 vel 4/9. P. 1/14 vel 1/15. V. 1/8. A. 3/5 vel 3/6. C. 19 et lat. brev.

Synon. *Labeo falcifer* CV. Poiss. XVI p. 274.

Labéon falcifère CV. Poiss. ibid.

Ikan Lehak Mal. Batav.

Habit. *Lacus Meninju*, Sumatrae occidentalis (SCHWANENFELD).

Batavia, Buitenzorg, in fluviis.

Longitudo 4 speciminum 180''' ad 200'''.

Aanm. Mijne voorwerpen behooren zonder twijfel tot *Lobocheilos falcifer* Van Hass., van welke ik eene door VAN HASSELT nagelatene afbeelding bezit, waarop echter de korte voeldraden niet zijn uitgedrukt. Deze voeldraden schijnt VAN HASSELT niet gekend te hebben, vermits hij anders *Lobocheilos* niet als een van zijn genus *Labeobarbus* verschillend geslacht zou beschouwd hebben.

Lobocheilos cobitis Blkr.

Lobocheil. corpore elongato compresso, altitudine 5 ad 6 in ejus longitudine, latitudine $1\frac{3}{4}$ ad $1\frac{1}{2}$ in ejus altitudine; capite acuto convexo $5\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitidis $1\frac{1}{3}$, latitudine $1\frac{3}{4}$ in ejus longitudine; rostro acuto rotundato oculo longiore, poris oculo lente armato valde conspicuis obsito, ante os prominente; maxilla superiore maxilla inferiore longiore ante oculum desinente; cirris labialibus maxillaribus vix longioribus oculum non vel vix attingentibus; labiis crassis, inferiore lobo accessorio parvo; dentibus pharyngealibus triseriatis serie longiore 5 conicis acutis; osse scapulari trigono obtusiusculo; linea rostro-dorsali vertice convexa; dorso et ventre convexitate aequalibus lineis rotundatis; linea laterali rectiuscula ad media latera decurrente; squamis parte libera longitudinaliter striatis, lateribus 33 p. m. in serie longitudinali, 9 p. m. in serie verticali; pinna dorsali ante pinnas ventrales incipiente, acuta, emarginata, altitudine corporis altitudinem aequante vel subaequante; pinnis pectoralibus acutiusculis ventralibus paulo longioribus, caput longitudine aequantibus ventrales non attingentibus; ventralibus acutis analem non attingentibus; anali acuta emarginata corpore humiliore; caudali profunde excisa lobis acutis 4 circiter in longitudine corporis; colore corpore superne viridi inferne viridescente-argenteo; vitta cephalo-caudali nigricante; pinnis flavescente-hyalinis, caudali basi macula nigra.

B. 3. D. 4/8 vel 4/9. P. 1/14 vel 1/15. V. 1/8. A. 3/5. vel 3/6. C. 19 et lat. brev.

Synon. *Ikan Lucas* Mal. Batav.

Habit. Padang, in fluviis (REICHE).

Batavia, in fluviis.

Longitudo 40 speciminum $32'''$ ad $44'''$.

Aanm. *Lobocheilos cobitis* schijnt altijd klein te blijven. Zij is kenbaar aan haar slank ligchaam, donkeren kopstaartband en staartvinylek.

Lobocheilos Schwanenfeldii Blkr.

Loboch. corpore elongato compresso, altitudine $5\frac{1}{2}$ ad 6 in ejus longitudine, latitudine $1\frac{3}{4}$ ad 2 in ejus altitudine; capite convexo rotundato 6 ad $6\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; altitudine capitidis $1\frac{1}{3}$, latitudine $1\frac{3}{4}$ ad $1\frac{1}{2}$ in ejus longitudine; oculis diametro 4 ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine capitidis, diametris 2 ad $2\frac{1}{2}$ distantibus; linea interoculari convexa; rostro convexo rotundato oculo minus duplo longiore, carnosus, poris numerosis conspicuis obsito; maxilla superiore maxilla inferiore non emarginata longiore ante oculum desinente; labiis carnosis, inferiore lobo accessorio lato quadrato; cirris maxillaribus vix conspicuis, labialibus oculum attingentibus; dentibus pharyngealibus triseriatis conicis, serie longiore 5; osse

scapulari trigono angulo acute rotundato; linea rostro-dorsali vertice convexa, dorso leviter angulata; dorso subelevato ventre vix convexo multo altiore; linea laterali antice declivi postice recta lineam rostro-caudalem non attingente; squamis parte libera longitudinaliter striatis, lateribus 33 p. m. in serie longitudinali, 11 p. m. in serie transversali; inguinibus squamis elongatis; pinna dorsali ante pinnas ventrales incipiente, corpore vix vel non altiore, valde acuta emarginata; pinnis pectoralibus, ventralibus et anali acutis emarginatis; pectoralibus ventralibus paulo longioribus 6 ad $5\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis, ventralibus pinnam analem fere, pectoralibus ventrales fere attingentibus; anali altitudine $1\frac{1}{4}$ circiter in altitudine corporis; caudali profunde incisa lobis acutis superiore vix longiore, 4 circiter in longitudine corporis; colore corpore superne viridi, inferne argenteo, pinnis flavescente vel rubescente.

B. 3. D. 4/8 vel 4/9. P. 1/15. V. 1/8. A. 3/5 vel 3/6. C. 19 et lat. brev.

Habit. Solok, Sumatrae occidentalis, in fluviis (SCHWANENFELD).

Longitudo 2 speciminum 95''' et 212'''.

Aanm. Deze soort is verwant aan *Lobocheilos falcifer* (*Labeo falcifer* CV.) doch aanzmerkelijk ranker van lichaam en heeft de rugvin aanzmerkelijk lager, de lipdraden langer, enz. De kleuren hebben door den wijngest veel geleden.

Lobocheilos heterorhynchos Blkr.

Lobocheilos corpore subelongato compresso, altitudine $4\frac{1}{2}$ ad 5 in ejus longitudine, latitudine 2 et paulo in ejus altitudine; capite $5\frac{1}{2}$ ad 6 in longitudine corporis; altitudine capitidis $1\frac{1}{4}$, latitudine $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{1}{4}$ in ejus longitudine; oculis diametro $4\frac{1}{2}$ ad $5\frac{1}{2}$ in longitudine capitidis, diametris $2\frac{1}{2}$ ad $2\frac{1}{2}$ distantibus; linea interoculari convexa; rostro oculo plus duplo longiore, ante oculos incisura transversa profunda bipartito, valde carnosus, poris numerosis valde conspicuus; maxilla superiore maxilla inferiore longiore ante oculum desinente, inferiore antice semilunariter emarginata quasi bicorni; labiis valde carnosus, inferiore lobo lato accessorio quadrato; cirris maxillaribus labialibus plus duplo brevioribus, labialibus oculo duplo circiter longioribus; dentibus pharyngealibus triseriatis, conicis, serie longiore 5; osse scapulari trigono rotundato; linea rostro-dorsali vertice concaviuscula dorso anteriore convexa; dorso elevato ventre multo altiore; linea laterali antice declivi, post pinnas pectorales rectiuscula; squamis parte libera longitudinaliter striatis, lateribus 34 p. m. in serie longitudinali, 11 p. m. in serie transversali; inguinibus squamis elongatis; pinna dorsali ante pinnas ventrales incipiente, acutissima, valde emarginata, corpore altiore; pinnis pectoralibus, ventralibus analique acutis, emarginatis, pectoralibus ventralibus et capite paulo longioribus, pectoralibus ventrales, ventrales analique fere attingentibus; anali cor-

pore paulo humiliore; caudali profunde excisa lobis acutis, superiore longiore 4 circiter in longitudine corporis; colore corpore superne violascente inferne viridescente; fascia cephalo-caudali lata nigricante; pinnis rufo-fuscescentibus vel rubris.

B. 3. D. 4/8 vel 4/9. P. 1/16. V. 1/8. A. 3/5 vel 3/6. C. 19 et lat.
brev.

Habit. Solok, in flaviis (SCHWANENFELD).

Longitudo 2 speciminum 202''' et 232'''.

Aanm. Deze soort is verwant door haren zonderling verdeelten snuit, aan *Cyprinus gotyla* en *Cyprinus (Bangana) falcatu* van de Illustrations of Indian Zoölogy, doch onderscheidt zich door langere voeldraden, overlangschen zwarten ligchaamsband enz. De kleuren mijner specimina hebben door den wijngeest blykbaar veel geleden.

CROSSOCHEILOS Van Hass. Algemeene Konst- en Letterbode
1823 No. 35. Blkr.

Os inferum marginे triplice, rictu parallelogrammico. Labia papillis crenulata vel fimbriata, inferius lobum quadratum carnosum efficiens. Rostrum valde prominens carnosum. Cirri 2 rostrales. Spina dorsalis vel analis dentata nulla.

Aanm. VAN HASSELT stelde dit geslacht voor, gelijktijdig met verschillende andere geslachten van Cyprinoïden, welke in de wetenschap niet aangenomen zijn. Het is verwant aan *Labeo* Val. en *Lobocheilos* Blkr., maar bij de algemeene vorming van den bek, zooals bij beide genoemde genera, heeft *Crossocheilos* den bek zeer klein en parallelogramvormig, de lippen getepeld en slechts twee voeldraden, welke ingeplant zijn even als bij *Cirrhina* Val. Het geslacht bezit alzoo verwantschap door zijne bekvorming met *Labeo*, door zijne getepelde lippen met *Rohita*, door zijne voeldraden met *Cirrhina*. V. Hass. kenmerkte het slechts door zijne aan de buikvlakte gelegen parallelogramvormigen bek.

Crossocheilos oblongus V. Hass. Algemeene Konst- en Letterbode 1823 No. 35. Bullet. de DE FÉRUSSAC 1824 p. 374.

Crossoch. corpore elongato compresso, altitudine $5\frac{2}{3}$ ad $5\frac{1}{2}$ in ejus longitu-

dine, latitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite acuto convexo $5\frac{1}{2}$ ad $6\frac{1}{4}$ in longitudine corporis; altitudine et latitudine capitis $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{3}{4}$ in ejus longitudine; oculis diametro $3\frac{1}{2}$ ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine capitis, diametro $1\frac{1}{4}$ ad $2\frac{1}{4}$ distantibus; rostro acuto convexo rotundato, oculo longiore, ante os prominente, poris conspicuis nullis; labiis carnosis, superiore crenulato; rictu infero paryo longe ante oculum desinente; cirris brevibus angulum oris non superantibus; dentibus pharyngealibus triseriatis conicis acutis; osse scapulari trigono acuto; linea rostro-dorsali vertice convexa; dorso angulato ventre altiore; linea laterali recta lineam rostro-caudalem non attingente; squamis parte libera longitudinaliter striatis, lateribus 33 p. m. in serie longitudinali, 8 vel 9 in serie verticali; pinna dorsali ante pinnas ventrales incipiente, acuta, emarginata, altitudine corporis altitudinem aequante; pinnis pectoralibus et ventralibus subaequalibus capite vix longioribus, pectoralibus acutis ventrales non, ventralibus acutis analem non attingentibus; anali acuta emarginata corpore humiliore; caudali profunde excisa lobis acutis 4 ad $4\frac{1}{3}$ in longitudine corporis; colore corpore superne coerulescente, inferne margaritaceo; fascia cephalo-caudali profunde coerulea; pinnis flavescentibus vel roseis.

B. 3. D. 4/8 vel 4/9. P. 1/14. vel 1/15 V. 1/8. A. 3/5 vel 3/6. C. 19 et lat. brev.

Synon. *Labeo oblongus* CV. Poiss. XVI p. 273.

Labéon oblong CV. ibid.

Habit. Palembang, in fluviis (VAN LEER).

Buitenzorg, Tjampea, Javae insulae, in flumine Tjidani.

Longitudo 4 speciminum 67''' ad 145'''.

Aann. Mijne voorwerpen behooren stellig tot dezelfde soort als die, welke VAN HASSELT *Crossocheilos oblongus* noemde en waarvan hij eene fraaije tekening naliet, welke zich in mijn bezit bevindt en slechts van de juistheid afwijkt door een te groot aantal schubben op eene overlangsche rei en door het niet zigbare van de bovenkaaksdraden. De heer VALENCIENNES heeft deze soort ten onregte gerangschikt onder het geslacht *Labeo*.

ESOCES.

Hemiramphus sumatranaus Blkr.

Hemiramph. corpore elongato compresso, altitudine $10\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite 3 et paulo, rostro $4\frac{1}{4}$ circiter in longitudine corporis; maxilla superiore lanceolata duplo fere longiore quam basi lata, $2\frac{1}{2}$ circiter in longitudine maxillae inferioris; membrana inframaxillari humili rotundata; oculis diametro

$\frac{1}{2}$ circiter in capitis parte postoculari, diametro 1 et paulo distantibus; vertice plano; dentibus maxillis parvis aequalibus; squamis subcirculariter striatis, lateribus 43 p. m. in serie longitudinali; linea lateral ventrali conspicua cauda desinente; pinna dorsali convexa, pinna anali multo breviore, radio 1° radio anali 6° opposito; pinnis pectoralibus acutis capitis parte postoculari duplo circiter longioribus; ventralibus acutiusculis postice in 3^a quinta corporis parte sitis, capitis parte postoculari brevioribus; anali corpore non vel vix humiliore, longiore quam alta, acuta; caudali integra convexa 7 circiter in longitudine corporis; colore corpore fuscescente-viridi; pinnis pectoralibus, ventralibus dorsalique flavescent-viridibus, anali aurantiaca, caudali fusca.

B. 10 vel 11 D. 2/8. P. 1/9. V. 1/5. A. 2/14. C. 15 et lat. brev.

Habit. Lacus Meninju, Sumatrae occidentalis (IDA PFEIFFER).

Longitudo 2 speciminum 60''' et 75'''.

Aanm. Deze soort behoort tot de groep van *Hemiramphus* met niet uitgerande staartvin, even als *Hemiramphus Buffonis* CV., *Hemiramphus fluviatilis* Blkr., *Hemiramphus amblyurus* Blkr., *Hemiramphus borneensis* Blkr. en *Hemiramphus phaiosoma* Blkr., en is van die soorten het naaste verwant aan *Hemiramphus fluviatilis* Blkr., doch daarvan te onderkennen door andere kleuren, slanker ligchaam, spitsere lancetvormige bovenkaak, hogere aarsvin en ligte verschillen in de getallen der vinstralen.

CLUPEOÏDEI.

Alausa brachysoma Blkr.

Alaus. corpore oblongo compresso, altitudine 3 fere in ejus longitudine, latitudine 3 circiter in ejus altitudine; capite triangulari acutiusculo $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis, aequo alto fere ac longo; linea rostro-frontali declivi convexiuscula; oculis diametro $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis; rostro oculo breviore; maxillis dentibus nullis, inferiore symphysi non tuberculata, superiore sub oculi parte posteriore desinente symphysi emarginata; praecirculum rotundato; lineis dorsali et ventrali convexis, ventrali dorsali multo convextiore; ventre cultrato dentibus 28 postice praesertim serrato; squamis non ciliatis, parte basali transversim, parte libera non striatis, lateribus 42 p. m. in serio longitudinali; inguinibus squamis elongatis; pinna dorsali antice in 2^a tertia corporis parte sita, acuta, emarginata, corpore multo plus duplo humiliore; pinnis pectoralibus ventrales non attingentibus acutis $6\frac{1}{2}$, ventralibus dorsali mediae oppositis acutis 11 circiter, caudali tota squamosa profunde incisa lobis acutis inferiore superiore vix longiore $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine

